

Interview Veiligheidscoalitie/RIEC Midden-Nederland

Dr. Maurits Sanders & drs. Nora van der Meulen, PPS Construct

Dr. Maurits Sanders en drs. Nora van der Meulen zijn als strategisch adviseur en analist verbonden aan [PPS Construct](#). Ze adviseren bedrijven, maatschappelijke instellingen en overheden over het organiseren van werkzaamheden in Publiek-Private Samenwerking (PPS) en cross-sectorale samenwerking.



Maurits Sanders



Nora van der Meulen

PPS Construct werkt met name aan vraagstukken binnen de thema's duurzaamheid, gezondheid en veiligheid. In het veiligheidsdomein is PPS Construct onder meer werkzaam voor de Nationale Politie (aanpak van cybercrime in PPS en smart city toepassingen in PPS) en het RIEC Noord-Nederland (aanpak van ondermijning in PPS). Onlangs hebben ze in opdracht van de Politie Noord-Nederland het '[Handboek Samenwerkingsvormen](#)' opgesteld. Maurits is bovendien als kerndocent Publiek-Private Samenwerking verbonden aan het executive MBA van Nyenrode Business Universiteit.

In dit interview met Maurits en Nora vraagt het RIEC Midden-Nederland hoe PPS Construct tegen het belang van PPS in de ondermijningsaanpak aankijkt en hoe we als Veiligheidscoalitie meer kunnen investeren in PPS.

Hoe zien jullie PPS (effectief) terug in ondermijningsaanpakken? Of te wel: hoe draagt PPS bij aan het oplossen/tegengaan van ondermijnende criminaliteit?

"Ondermijning is een hoofdthema in het veiligheidsdomein. Het risico van de verwevenheid van de boven- en onderwereld is dat de rechtsstaat wordt aangetast en daarmee uiteindelijk de kwaliteit van 'samenleven' onder druk wordt gezet. In de strijd tegen ondermijning trekken overheidsinstellingen met elkaar op in Veiligheidscoalities en in RIEC-LIEC-verband. In gezamenlijkheid maken ze strategische keuzen over de gecoördineerde inzet van middelen. De bevoegdheden uit het bestuursrecht, fiscaal recht, sociaal zekerheidsrecht en strafrecht worden daarbij tegen elkaar aangelegd in één bestuurlijke aanpak tegen ondermijning.

Hoewel de thematische prioritering is belegd bij overheidsinstellingen, moet de strijd tegen ondermijning worden gezien als een opgave voor publiek én privaat. De betrokkenheid van particulieren start bijvoorbeeld al met campagnes die gericht zijn op het vergroten van het bewustzijn en de weerbaarheid bij MKB-ondernemers en scholieren."

Maar, Maurits en Nora zijn van mening dat er nog veel meer winst is te behalen: “De maatschappelijke en economische schade van ondermijning kan verder worden beperkt als bedrijven, maatschappelijke instellingen en overheden tot een gezamenlijke middeleninzet kunnen komen. Denk hierbij aan het verkrijgen van een beeld van de opslag en overslag van goederen in havens, het vergroten van de transparantie bij vastgoedtransacties en het verkrijgen van inzicht in de goede doelensector. Het is dan niet alleen mogelijk om criminelen op een klassieke wijze aan te pakken (opsporen en vervolgen), maar ook om ondermijning te voorkomen en/of te verstoren. Om zo’n gezamenlijke middeleninzet te faciliteren zullen projecten en programma’s gestalte moeten krijgen in PPS.”

Zijn er verschillen tussen private aanpak ondermijning en publieke aanpak ondermijning? Waarom is het zo belangrijk om deze verschillen te overbruggen?

“Jazeker! Ondernemers hebben belang bij de aanpak van ondermijning. De continuïteit van de bedrijfsvoering is direct in gevaar op het moment dat ze zich inlaten met criminelen. Op korte termijn is er wellicht winst te behalen, maar zodra het aan het licht komt ben je alles kwijt; *‘penny wise, pound foolish’*. Een goede ondernemer weet dat, voelt dat aan, en zal dan ook alles in het werk stellen om criminaliteit buiten de deur te houden. Maar, wát hij doet, schakelt direct met het eigen ondernemersbelang. We mogen dus niet verwachten dat ze handelen in het belang van de ‘algemene zaak’. Net zoals dat de activiteiten van maatschappelijke instellingen zijn te verbinden aan maatschappelijke deelbelangen; zo komt LTO op voor agrariërs en laat MKB Nederland de stem horen van het midden- en kleinbedrijf.

Overheidsinstellingen behartigen een publiek belang. In het veiligheidsdomein hebben onder meer de belastingdienst, gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie de politieke opdracht gekregen om ondermijning tegen te gaan. Ze zullen dan ook strategieën moeten ontwikkelen en ten uitvoer brengen om dit maatschappelijk probleem op te lossen en in de publieke arena verantwoording moeten afleggen over de behaalde resultaten. Dit perspectief (algemeen belang) verschilt dus wezenlijk van dat van ondernemers en maatschappelijke instellingen waarin het ondernemersbelang of een deelbelang voorop wordt gesteld. Hoewel elk van de bovenstaande partijen ondermijning wil aanpakken, zal het ze niet lukken om dat eenzijdig te doen. Vanwege de veelomvattendheid van het vraagstuk zijn ze op elkaar aangewezen. Elk van de organisaties heeft een stukje van de puzzel in handen. Zo beschikt de ene organisatie over technische expertise, de ander over doorzettingsmacht en weer een andere over regulerende capaciteiten. Deze puzzelstukjes moeten op het juiste moment en op de juiste plaats tegen elkaar worden aangelegd om uitingsvormen van ondermijning aan te pakken. PPS is het institutioneel middel waarin de samenwerking gestalte kan krijgen.”

Hoe kunnen wij als Veiligheidscoalitie meer investeren in PPS? Zien jullie daar verschillende rollen van de partners in?

“We vinden het een prachtige ontwikkeling dat overheden reeds in publiek-publiek verband met elkaar optrekken tegen ondermijning. Maar, de aanpak ervan is niet uitsluitend een publieke aangelegenheid. Het is een zaak voor publiek én privaat in PPS. De komende tijd zullen we zien dat de ‘convenant-partners’ oftewel de ‘moederorganisaties’ van de Veiligheidscoalitie/ het RIEC vaker aan publiek-private verbanden zullen deelnemen. Gelet op de populariteit van PPS in het veiligheidsdomein ligt het risico op de loer dat de samenwerkingsverbanden als paddenstoelen uit de grond schieten. Wie bewaart dan het overzicht? En hoe wordt geborgd dat de verbanden niet hetzelfde doen of elkaar zelfs in de wielen rijden? We zouden ons heel goed kunnen voorstellen dat de monitoring hiervan wordt belegd bij de Veiligheidscoalitie/ het RIEC.

Een tweede rol van de Veiligheidscoalitie/ het RIEC heeft betrekking op het afleggen van verantwoording over de behaalde resultaten. In PPS is de middeleninzet van de deelnemende organisaties ondersteunend aan het realiseren van de ambitie van het verband en helpen de

resultaten in het verband op hun beurt de deelnemende organisaties in de eigen taakuitoefening. Het is heel goed denkbaar dat in deze interorganisatorische dynamiek uit het oog wordt verloren hoe de inzet van hulpbronnen door elk van de afzonderlijke partijen bijdraagt aan het samenwerkingsresultaat. Ondertussen wordt wel van hen verlangd dat ze verantwoording afleggen over de targets die ze moet halen. De vraag is dan ook hoe bij het afleggen van verantwoording over de middeleninzet het samenwerkingsperspectief kan worden verbonden met het deelperspectief van de eigen organisatie. We zouden ons goed kunnen voorstellen dat de Veiligheidscoalitie/ het RIEC hierin de helpende hand biedt aan haar bestuurlijke partners.

Een derde rol van de Veiligheidscoalitie/ het RIEC kan zijn dat ze zelf PPS-verbanden aangaat. Op dit moment zet het RIEC Noord-Nederland daar stappen in. PPS Construct begeleidt dit traject. Er wordt bepaald welke stappen kunnen worden gezet en gemonitord hoe deze in de praktijk uitpakken. Indien nodig wordt er bijgestuurd. De resultaten uit het traject zullen volgend jaar in RIEC-LIEC-verband worden gedeeld.”

Van welke goede voorbeelden kunnen we in de Veiligheidscoalitie iets leren?

“Er zijn volop goede voorbeelden van PPS in het veiligheidsdomein. Alom bekend en aansprekend zijn bijvoorbeeld de ‘FEC-eenheid’, het ‘Landelijk Meldpunt Internetoplichting’, het ‘Operationeel Mobiliteitscentrum Arena-Poortgebied’ en het ‘No Ransom Portal’. Verbanden die in de praktijk goed hun werk doen, lijken met elkaar gemeen te hebben dat de tijd is genomen om de samenwerkingsvorm te verbinden met de functie van het verband, dat voortdurend wordt gemonitord of de PPS doet waarvoor hij is opgericht en of er voldoende ruimte is voor elk van de betrokken organisaties om hun eigen belang te verwerkelijken.

Er bestaat echter niet zoiets als een blauwdruk voor samenwerken. Onze ervaring is dat elk vraagstuk om eigen benadering vraagt, die uitmondt in een unieke configuratie van partijen. En als een verband eenmaal is ingericht, dan kunnen de posities van organisaties of professionals zomaar veranderen. Het is dus een hele puzzel om een PPS-verband op de rails te zetten en te houden.”

Tot slot: wat kunnen jullie ons meegeven ten aanzien van PPS?

“PPS neemt aan belang toe in het veiligheidsdomein. Dat betekent dat medewerkers vaker betrokken zullen worden bij het inrichten en aansturen van dergelijke verbanden. We mogen daarbij niet uit het oog verliezen dat ze voortdurend op de evenwichtsbalk staan. Ze moeten de relatie tussen organisaties managen en er voor waken dat de PPS verbonden blijft met de organisatie die ze vertegenwoordigen. Het is dan ook van groot belang dat zij vanuit de eigen organisatie gesteund worden in hun taakuitoefening. Daarmee wordt uiteindelijk de inzet van PPS geprofessionaliseerd. Het is bijvoorbeeld prachtig hoe de politie een community heeft gevormd van PPS-experts die zich bezighouden met cybercrime en dat met het Handboek Samenwerkingsvormen de kennis over PPS met partners wordt gedeeld.”